

REVISIONSRAPPORT
**Grundläggande GRANSKNING AV
Miljö- och samhällsnämnden
Verksamhetsåret 2019**

Anneth Nyqvist

Innehållsförteckning

1	INLEDNING/BAKGRUND.....	3
2	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	3
3	REVISIONSKRITERIER.....	4
4	METOD	4
5	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	4
5.1	STYRNING OCH UPPFÖLJNING.....	4
5.1.1	Har nämnden antagit en plan och detaljbudget för sin verksamhet?.....	4
5.1.2	Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa till uppföljningsbara mål?	5
5.1.3	Har nämnden en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet?.....	5
5.2	MÅLUPPFYLLNAD	6
5.2.1	Når nämnden fastställda mål för ekonomin?.....	6
5.2.2	Når nämndens fastställda mål för verksamheten?.....	6
5.2.3	Fattas beslut om åtgärder vid avvikelser i verksamhet och ekonomi?.....	6
5.3	INTERNA KONTROLLEN.....	7
5.3.1	Bedriver nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?.....	7
5.3.2	Genomför nämnden riskanalyser av uppdrag och verksamhet?.....	8
5.3.3	Får nämnden återrapportering av beslut som fattas på delegation?	8
5.3.4	Följer protokollen kommunallagen?	8
5.4	SAMLAD BEDÖMNING	9
6	KVALITETSSÄKRING	9
7	ANSVARIGA FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE	9

1 INLEDNING/BAKGRUND

Kommunens revisorer granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas och styrelsernas verksamhetsområden. Revisorerna prövar om verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

2 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syfte

Det övergripande syftet med granskningen har varit att ge underlag för att bedöma om miljö- och samhällsnämnden skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionsfrågor

Granskningen har haft följande revisionsfrågor:

Styrning och uppföljning

- Har nämnden antagit en plan och detaljbudget för sin verksamhet?
- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa till uppföljningsbara mål?
- Har nämnden en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet?

Måluppfyllnad

- När nämnden fastställda mål för ekonomin?
- När nämnden fastställda mål för verksamheten?
- Fattas beslut om åtgärder vid avvikelser i verksamhet och ekonomi?

Intern kontroll

- Bedriver nämnden ett systematiskt arbete med den interna kontrollen avseende både verksamhet som ekonomi?
- Genomför nämnden riskanalyser av uppdrag och verksamhet?
- Får nämnden återrapportering av beslut som fattas på delegation?
- Följer protokollen kommunallagen?

Avgränsning

Den grundläggande granskningen omfattar även granskning av delårsrapport och årsredovisning. Granskning av delårsrapporter och årsredovisning sker enligt separat projektplan.

3 REVISIONSKRITERIER

Grund för bedömning har främst utgjorts av relevant lagstiftning samt interna styrdokument som:

- Fullmäktigebeslut
- Miljö- och samhällsnämndens reglemente
- Budget 2019
- Delegationsbestämmelser
- Kommunallagen (2017:725)

4 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, hearing, dialog, intervjuer, inhämtning av skriftliga svar på frågor. Substansgranskning har utförts för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

5 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

Enligt nämndens reglemente ansvarar miljö- och samhällsnämnden bl.a. för:

- plan- och byggnadsväsendet
- miljö- och hälsoskyddsområdet i enlighet med miljöbalken och relaterad lagstiftning
- livsmedelsområdet i enlighet med miljöbalken och relaterade lagstiftning
- kommunens åligganden enligt lag /2006:805) om foder och animaliska produkter,
- tillsyn enligt smittskyddslagen,
- tillsyn enligt strålskyddslagen,
- tillsyn enligt lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer,
- tillsyn enligt EU-förordning (1223:2009) om Förordning (2013:413) om kosmetiska produkter,
- energi- och klimatrådgivning,
- naturvårdsplanering, tillsyn, prövning och övervakning av naturvård,
- trafikplanering och kollektivtrafik
- den kommunala lantmäterimyndigheten,
- den kommunala kart- och mättekniska verksamheten,
- utveckling av e-förvaltning och e-tjänster inom nämndens ansvarsområde

5.1 STYRNING OCH UPPFÖLJNING

5.1.1 Har nämnden antagit en plan och detaljbudget för sin verksamhet?

Budget och verksamhetsplan antogs av miljö- och samhällsnämnden i juni 2018¹ Fullmäktige hade fastställt miljö- och samhällsnämndens budgetram till 140,4 mkr. I miljö- och samhällsnämndens beslut framgår att nämnden begär utökad ram, specificerat i 14 olika punkter, motsvarande 9,4 mkr Beslut om budget har anmälts till kommunstyrelsen, enligt notering i protokoll.

¹ Miljö- och samhällsnämnden 2018-06-20 § 150 Budget 2019 med flerårsplan 2020-2021, Dnr 913-2018

Efter höstens val togs ett nytt förslag till budget fram av den nya majoriteten som fastställdes av fullmäktige i november 2018². 7. I april 2020³ beslutade fullmäktige att omdisponera medel med anledning av flytt av verksamhet från miljö- och samhällsnämnden till teknisk nämnd med 94,1 mkr.

Miljö- och samhällsnämnden har inte fastställt någon ytterligare detaljbudget för år 2019. Av tertialbokslut 1 framgår att nämndens budget uppgår till 51,5 mkr, vilket är 88,9 mkr lägre än den budget som fastställdes i juni. Detta innebär att nämnden har beviljats 5,2 mkr som ramtillskott. Utifrån protokoll i nämnden och fullmäktige kan vi inte härleda vilka utökningar fullmäktige har beviljat. Vi har efter begäran fått en sammanställning från förvaltningen där samtliga tillägg framgår.

Under 2019 har nämnden fått tilläggsanslag med 3,8 mkr.

5.1.2 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa till uppföljningsbara mål?

Kommunfullmäktige har beslutat om 22 kommunövergripande mål inom fyra kategorier; demokratisk, social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Nämnden har i antagen budget för 2019 brutit ned tre mål inom ekologisk hållbarhet, där ett av målen har brutits ned i två nämndmål, och två mål inom ekonomisk hållbarhet. Nämnden har därutöver två nämndspecifika mål inom ekonomisk hållbarhet. I årsredovisningen för 2019 beskriver nämnden även insatser mot det kommunövergripande målet; "Kommunen ska i all verksamhet sträva mot en giftfri miljö. Giftiga kemikalier i förskolor och skolor ska vara utfasade till 2020".

Vissa av de övergripande målen har fokus på år 2020-2022 medan nämndmålen avser 2019. Målen är delvis mätbara då det till vissa mål har kopplats indikatorer.

Därutöver har nämnden i sin budget 11 kvalitetsindikatorer från fullmäktige och 23 nämndspecifika kvalitetsindikatorer. Nämnden har inga uppdrag enligt budgetdirektiv 2019. Vissa kvalitetsindikatorer är samma som verksamhetsmålen.

5.1.3 Har nämnden en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet?

Miljö- och samhällsnämnden har följt upp verksamhet och ekonomi genom delårsrapport per april med årsprognos och delårsrapport per augusti samt årsbokslut. Delårsrapporter och årsbokslut återrapporteras till fullmäktige i enlighet med nämndens reglemente⁴

Utöver delårsrapporter har nämnden behandlat månadsrapporter för samtliga månader utom januari och juli. Uppföljningen har rapporterats som överläggning/informationsärenden vid nämndens sammanträden och finns med som handling i kallelsen. Inga beslut har fattats i samband med rapporteringarna och det finns inga handlingar där det går att utläsa vad som rapporterats.

Nämndens mål och kvalitetsindikatorer har följts upp vid tertialbokslut per april och augusti. Några av målen följs dock endast upp årsvis. Nämndens samtliga mål har följts upp och rapporterats i årsbokslutet.

² Kommunfullmäktige 2018-11-22 § 205 diarienumr 941-2018

³ Kommunfullmäktige 2019-04-18 § 74

⁴ Kommunfullmäktige 2019-06-20 § 116

Bedömning

- Nämnden har antagit en plan och detaljbudget för sin verksamhet och brutit ned fullmäktiges mål till nämndmål. Nämnden har dock inte fastställt någon detaljbudget efter fullmäktiges beslut om budget i likhet med övriga nämnder. Fullmäktiges beslut gällande tilläggsbudget, justeringar och förändring av mål har inte följts upp i nämndens protokoll.
- Ekonomi och verksamhet har följts upp i samband med månadsrapporter, delårsboks lut och årsboks lut. Nämndens mål och kvalitetsindikatorer har följts upp vid delårs- och årsboks lut.

5.2 MÅLUPPFYLLNAD

5.2.1 När nämnden fastställda mål för ekonomin?

Av nämndens reglemente framgår att nämnden ska följa det fullmäktige - i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

Vid första tertialuppföljningen redovisade nämnden en prognos motsvarande -3,0 mkr och vid andra tertialuppföljningen prognostiserades ett positivt utfall med 1,0 mkr. Det slutliga utfallet för 2019 uppgick +3,0 mkr.

5.2.2 När nämndens fastställda mål för verksamheten?

Av de sex nämndmål som har följts upp i årsredovisningen har samtliga uppnåtts.

Två av de i budget fastställda målen; ”minst 2,5 % av de kommunala gatorna ska beläggas under en löpande treårsperiod” och ”elförbrukning för gatubelysning ska minska med 2 % i förhållande till föregående år” följs inte upp som ett mål i årsredovisningen utan istället som en kvalitetsindikator till fullmäktige. Istället för att följa upp det sistnämnda målet har nämnden valt att beskriva insatser mot det kommunövergripande målet ”Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört med 2010”.

Vidare beskriver nämnden i årsredovisningen insatser mot det kommunövergripande målet; ”Kommunen ska i all verksamhet sträva mot en giftfri miljö. Giftiga kemikalier i förskolor och skolor ska vara utfasade till 2020”. Nämnden har svarat det i huvudsak är barn- och utbildningsnämnden och tekniska nämnden som har ansvaret för detta mål men att miljö- och hälsa har hjälpt till att genomföra kemikalieinventeringar på samtliga förskolor inklusive kök, såväl kommunala som privata.

5.2.3 Fattas beslut om åtgärder vid avvikelser i verksamhet och ekonomi?

Verksamhet

Kommentarer till måluppfyllelse finns för samtliga mål. Nämnden har vid varje uppföljning bedömt att de sex mål som mäts kommer att uppnås.

Nämnden har i skriftliga svar angivit att uppföljningen av verksamhetsmål görs på förvaltningsnivå. Genomförda projekt samt större avvikelser rapporteras till nämnden som då kan ge förvaltningen i uppdrag att inkomma med åtgärdsplan.

Ekonomi

Vid behandlingen av tertialrapporten för april 2019⁵ beslutade nämnden att godkänna rapporten samt att begära tilläggsanslag med totalt 3,57 mkr. Fullmäktige beviljade i juni⁶ utökad ram motsvarande 3,07 mkr, därefter har nämnden erhållit ytterligare 0,85 mkr i tilläggsanslag.

Vid delårsbokslutet per augusti 2019⁷ beslutade nämnden att godkänna rapporter och överlämna den till kommunstyrelsen.

Vid behandling av årsredovisningen för 2019 beslutade nämnden att godkänna samhällsbyggnads preliminära förslag till bokslut och överlämna förslaget till kommunstyrelsen⁸.

Bedömning

- Nämnden når en ekonomi i balans för 2019.
- Nämnden uppnår samtliga verksamhetsmål som har mätts. Det är dock viktigt att nämnden fortsättningsvis säkerställer att fastställda mål kan mätas.
- Nämnden redovisade en negativ prognos efter första delårsbokslutet och begärde och fick utökad anslag från fullmäktige.

5.3 INTERNA KONTROLLEN

5.3.1 Bedriver nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?

I miljö- och samhällsnämndens reglemente framgår att nämnden årligen ska fastställa och följa upp en plan för den interna kontrollen.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har beslutat om en internkontrollplan för 2019⁹. Internkontrollplanen är uppdelad i fyra områden; ekonomi, verksamhet och personal.

Totalt omfattar internkontrollplanen 13 kontrollmoment samt 2 förebyggande åtgärder.

Arbetet med riskinventering och internkontrollplan har för 2019 dokumenterats i Stratsys. Riskerna rangordnas utifrån sannolikhet och konsekvens och i huvudsak har de högst rankade riskerna tagits med i internkontrollplanen. Riskinventeringen har genomförts av förvaltningen och nämnden har tagit ställningen till ett färdigt förslag till internkontrollplan. Respektive avdelningschef utför kontroller enligt plan.

Vid delrapporteringen i september 2019¹⁰ framgick att det fanns mindre avvikelser för två kontrollmoment medan det för ett kontrollmoment konstaterades en avvikelse. Åtgärder framgår under rubriken "Lärande och förbättringsarbete". Nämnden beslutade att godkänna uppföljningen utan kommentarer.

I januari 2020 har en uppföljning för 2019 gjorts¹¹. Samma avvikelser som vid delrapporteringen i september framkom.

Uppföljning av ekonomi och verksamhet har, som tidigare nämnts, skett löpande under 2019.

⁵ Miljö- och samhällsnämnden 2019-05-29 § 113, diariernr 00139-2019

⁶ Kommunfullmäktige 2019-06-20 § 107 diariernr 00323-2019

⁷ Miljö- och samhällsnämnden 2019-09-25 § 185, diariernr 00139-2019

⁸ Miljö- och samhällsnämnden 2020-01-29 § 8 diariernr 00033-2020

⁹ Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden 2019-02-27 § 49, diariernr 001063-2019

¹⁰ Miljö- och samhällsnämnden 2019-09-25 § 186, diariernr 00186-2019

¹¹ Miljö 2020-01-29 § 9, diariernr 00034-2020

5.3.2 Genomför nämnden riskanalyser av uppdrag och verksamhet?

Genomförd riskinventering finns dokumenterad i Stratsys enligt avsnitt 5.3.1 ovan.

Vidare har förvaltningen svarat att det görs risk- och konsekvensanalyser samt handlingsplaner vid varje större verksamhetsförändring som behandlas i förvaltningens samverkansgrupp och nämnd.

5.3.3 Får nämnden återrapportering av beslut som fattas på delegation?

Enligt den nya kommunallagen får nämnden själv besluta i vilken utsträckning beslut som fattats på delegation ska anmälas till dem. Lagen styr inte hur protokollen ska utformas avseende detta mer än att beslutet ska protokollföras och tillkännages vilket innebär att det räcker att det dokumenteras att ett beslut fattats och att detta tillkännages på anslags-tavlan.

I delegationsbestämmelser för miljö- och samhällsnämnden framgår att delegationsbeslut skall anmälas till nämnden vid påföljande sammanträde.

Återrapportering av delegationsbeslut har gjorts vid samtliga ordinarie sammanträden 2019. Beslutet hänvisar till en daterad lista som finns med som underlag för beslut. Delegationer registreras i tre olika system och förteckningen ser olika ut för de olika systemen. De beslut som benämns "Samhällsbyggnad Bygg" innehåller tydliga beslut, delegationer samt hänvisning till aktuellt ärende i delegationsordningen. De beslut som benämns "Ciceron, Bygg-R, adress- och lägenhetsregister" och "Ecos" är inte lika tydliga.

Vi har tagit del av delegationslistorna från tre av årets sammanträden för att verifiera att beslut har fattats i enlighet med delegationsbestämmelserna. Stickprovsgranskningen har visat att delegationsbestämmelserna har följts.

5.3.4 Följer protokollen kommunallagen?

Av vad som framgår av nämndens protokoll har dessa justerats och anslagits i enlighet med kommunallagen. Av protokollen framgår vilka ledamöter som närvarat och vilka ärenden som handlagts.

Bedömning

- Nämnden bedriver ett systematiskt arbete med den interna kontrollen avseende både verksamhet och ekonomi. Riskanalyser genomförs men av de beskrivna rutinerna framgår att analyserna till stor del görs av förvaltningen.
- Fattade delegationsbeslut har anmälts vid nämndens sammanträden. Det framgår dock inte tydligt av protokollen vad som har beslutats. Nämnden kan med fördel bifoga en förteckning av delegationsbesluten där det framgår delegat, vad som beslutats och diarienummer för att kunna identifiera besluten.
- Nämndens beslut har diarieförts och anslagits i tid.

5.4 SAMLAD BEDÖMNING

Den grundläggande granskningen visar att nämnden i huvudsak har haft en tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av sin verksamhet men med vissa förbättringsåtgärder.

Vi rekommenderar nämnden att:

- Säkerställa att detaljbudget fastställs.
- Säkerställa att det finns förutsättningar för att kunna mäta samtliga fastställda mål.
- Tydligare redogöra i protokollen vilka delegationsbeslut som fattats för att säkerställa medborgarnas insyn.

6 KVALITETSSÄKRING

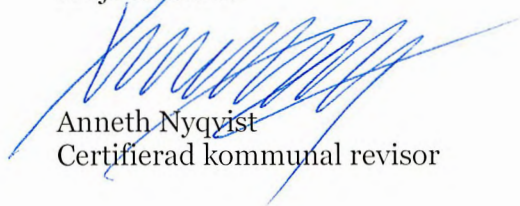
Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

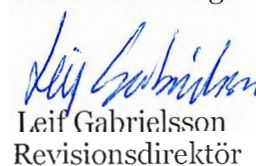
7 ANSVARIGA FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Projektledare:

Anne Nyqvist
Certifierad kommunal revisor

Kvalitetssäkring:

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör